

6. РОЗВИТОК ВЕЛИКОГО БІЗНЕСУ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

**І.С. Біла,
Д.М. Бойко**

Національний університет харчових технологій

Викликом сьогодення є розвиток великого бізнесу. Саме його суб'єкти здатні представляти країну на світових ринках, відстоюючи її економічні інтереси та

сприяючи прискоренню інтеграційних процесів. Поновлення високого рівня концентрації виробництва стало основним засобом підвищення міжнародної конкурентоздатності та ефективності національного господарства, проведення структурних перетворень і модернізації виробництва в економічно розвинутих і нових індустріальних країнах світу.

Функціонування великого бізнесу має, як відомо, об'єктивні причини існування, і серед них можна назвати наступні:

- інтернаціоналізацію виробництва, вільний доступ на внутрішні та зовнішні ринки, і як наслідок, стрімко зростаючу іноземну конкуренцію, яка веде до виникнення необхідності протистояти їй;

- реалізацію економічного ефекту великих підприємств завдяки позитивному синергетичному ефекту окремих підприємств у структурі великих корпорацій;

- зростання інформатизації суспільства та необхідність залучення у виробництво якомога більше знань, кумулятивний ефект від використання яких досягається саме завдяки співпраці різних компаній;

- розвиток організаційних характеристик, у тому числі удосконалення структури управління, формування інноваційної структури, використання інформаційних технологій тощо;

- використання при виробництві одного інноваційного продукту сукупності технологій, якими володіють різні підприємства;

- зниження кінцевих цін на продукцію за рахунок використання внутрішньогосподарського комерційного розрахунку тощо.

Процеси концентрації, що відбуваються у міжнародній практиці обумовлені світовими глобалізаційними процесами. Так, у світовій аерокосмічній промисловості відбуваються інтенсивні процеси концентрації виробництва та створення могутніх об'єднань. Якщо в США у 1992 році нараховувалось 22 виробничі авіакомпанії, то у 2000 році в даній галузі залишилось тільки чотири, в Європі з 18 компаній у 80-их роках до 2000 року також налічувалось лише чотири. Завдяки картельній практиці в Японії у 1955 – 1970 рр., наприклад, була успішно проведена модернізація чорної металургії, вугледобувної промисловості, суднобудування, нафтопереробки, виробництва хімічних добрив. У Великобританії та Франції утворення тільки однієї-двох головних компаній у провідних галузях економіки дозволило їм успішно конкурувати на світових ринках із американськими, японськими та західно-корейськими компаніями. У Росії інтегровані бізнес-структури на сьогодні займають ключові позиції в промисловості, транспорті, кредитно-фінансовій сфері, є домінуючим фактором структурних змін у базових галузях економіки та забезпечують до 85 % ВВП.

Означені процеси свідчать, що концентрація капіталу є об'єктивною умовою функціонування великого бізнесу в умовах сучасних глобалізаційних змін. А результатом даних процесів є створення могутніх науково-виробничих комплексів, здатних забезпечити поширення інновацій, які є основою сучасної конкурентоспроможності, дозволяють країні забезпечити стає економічне зростання.